

A j e l ö l t k ö d s z á m a :

Državni izpitni center

P 1 1 2 A 1 0 3 1 2

ŐSZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

2. feladatlap

Művészi szöveg(részlet) elemzése

2011. augusztus 25., csütörtök / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök:

A jelölt golyóstollat vagy töltőtollat hoz magával.

A feladatlaphoz mellékelve van egy üres lap a vázlatkészítéshez.

SZAKMAI ÉRETTSÉGI VIZSGA

ÚTMUTATÓ A JELÖLTNEK

Figyelmesen olvassa el ezt az útmutatót!

Ne lapozzon, és ne kezdjen a feladatok megoldásába, amíg azt a felügyelő tanár nem engedélyezi.

Ragassza vagy írja be kódszámát az erre kijelölt helyre ezen az oldalon, az értékelőlapokon és az üres lapon!

A feladatlap két művészi szöveg(részlet)et tartalmaz, valamint a hozzájuk kapcsolódó irányított és kevésbé irányított szövegalkotási szempontsört. A kettő közül csak az egyiket válassza! Összesen 30 pont érhető el. A dolgozat terjedelme 300–600 szó.

A táblázatban jelölje x-szel a választott szövegalkotási módot!

Irányított szövegalkotás	Kevésbé irányított szövegalkotás

Csak golyós- vagy töltőtollat használhat. Írott betűkkel, olvashatóan írjon! Ha rosszul fogalmazott, a leírtat húzza át, majd írja le újra! Az olvashatatlan dolgozatot nulla (0) ponttal értékeljük. A mellékelt üres lapra írt vázlatát nem értékeljük.

Bízzon önmagában és képességeiben! Eredményes munkát kívánunk.

A feladatlap terjedelme 12 oldal, ebből 2 üres.

ÜRES OLDAL

LAPOZZON!

A) Irányított irodalmi fogalmazás Franz Kafka Az átváltozás című novellájának részlete alapján

Gregor Samsa egy reggel nehéz álomból arra ébredt, hogy ágyában óriási, csúf féreggé változott. Páncélszerűen kemény hátán feküdt és látta, ha fejét kissé fölemelte, domború, barna, kemény, ív alakú pántokkal ízelt hasát, amelynek tetején a paplan már-már teljesen lecsúszóban, éppen csak fennmaradt. Sok és eddigi terjedelméhez képest siralmasan vékony lábcskája gyámoltalanul kapálódzott szeme előtt.

„Mi történt velem?” – gondolta. Nem álmodott. Szobája, ez a rendes, csak kissé szűk emberi szoba, nyugodtan terült el a négy jól ismert fal között. Az asztal fölött, amelyen szövetárúk kicsomagolt mintagyűjteménye hevert szétrakosgatva – Samsa kereskedelmi utazó volt – ott lógott a kép, amelyet nemrég egy képeslapból vágott ki [...]

„Uram, Istenem – tűnődött – micsoda megerőltető foglalkozást is választottam! Utazni, utazni éjjel-nappal. [...] Az ördög vigye el az egészséget!” ... gyűjtsem csak egyszer össze a pénzt, hogy szüleim adósságát visszafizethessem a főnöknek – legfeljebb öt vagy hat évig tarthat még –, feltétlenül megteszem. Akkor végrehajtom a nagy műtétet. Egyelőre azonban mindenesetre fel kell kelnem, a vonatom ötkor indul.” [...]

Gregor legfőbb gondja annak idején az volt, hogy családjával minél előbb elfelejtse azt az üzleti szerencsétlenséget, amely valamennyiüket teljes reménytelenségbe döntötte. [...] Gregor később annyit keresett, hogy az egész család szükségleteit fedezni tudta, és ezt vállalta is. Egyszerűen hozzászótkak ahhoz, nemcsak a család, de maga Gregor is; a pénzt köszönettel elfogadták, Gregor szívesen is adta, de különösebben meleg kapcsolat sehogy sem akart létrejönni. [...]

Az éjszakákat és a nappalokat szinte teljesen alvás nélkül töltötte. Néha arra gondolt, hogy a legközelebbi ajtónyitáskor megint kezébe veszi a család dolgait, úgy, mint régen [...]. Máskor meg egyáltalán semmi kedve sem volt családján segíteni, csak harag töltötte el, mert rosszul bántak vele... [...] Húga most már nem sokat törte a fejét, mivel is szerezhetne Gregornak egy kis örömet, hanem reggel és délben, mielőtt az üzletbe szaladt, gyorsan lábbal betölt Gregor szobájába valami, éppen keze ügyébe eső ételt, és aztán esténként, nem törődve azzal, hogy Gregor csak belekóstolt-e vagy – legtöbbször így történt – teljesen érintetlenül hagyta, egy seprűcsapással kilódította a szobából. A szobát most mindig este takarította és gyorsabban nem is lehetett volna. A falon piszokcsíkok húzódtak végig, itt is, ott is egész csomóban feküdt a por és a hulladék. [...]

– Kedves szüleim – szölt a húga, és bevezetésképpen az asztalra csapott – így nem megy tovább. [...] – Meg kell próbálnunk megszabadulni tőle [...].

– El kell tűnnie innen – kiáltott a lány – ez az egyetlen mód, apám. Csak meg kell próbálnod megszabadulni attól a gondolattól, hogy ez itt Gregor. Hogy ilyen sokáig elhittük, az a mi igazi szerencsétlenségünk...

Szemponatok:

- Ismertesse a novellarészlet témáját, összegezze cselekményét!
- Mutassa be a főszereplőt! Vizsgálja meg, hogyan éli meg – kezdetben és később – átváltozását ő, és hogyan a család!
- Értékelje a megjelenített magatartásformákat, majd fejtse ki véleményét napjaink emberének "átváltásairól"!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

B) Kevésbé irányított irodalmi fogalmazás Nagib Mahfuz Gyermekmennyország c. művének részlete alapján

- Papa... [...] Mi a barátnőmmel, Nadiával mindig együtt vagyunk.
 - Ez jó, kicsim.
 - Az órán is, a szünetben is, az ebédlőben is.
 - Ez remek. Annyira kedves, jól nevelt lány.
 - De hittanórán én az egyik osztályba megyek, ő pedig a másikba.
- Az apa a feleségére pillantott [...], és észrevette, hogy az asszony mosolyog. [...]
- Akkor ő is mosolyogva mondta:
- Hiszen ez csak a hittanórákon van.
 - De mért van ez így, papa?
 - Azért mert neked van egy vallásod, neki pedig egy másik.
 - Hogyhogy?
 - Te muzulmán vagy, ő pedig keresztény.
 - Miért, apa?
 - Még kicsi vagy, megérted, ha felnősz.
 - Én már nagy vagyok.
 - Nem, kislányom, te még kicsi vagy.
 - És miért vagyok én muzulmán?
- Hát igen, most kell türelmesnek és óvatosnak lenni, hogy ne sértsük meg egy csapásra a modern nevelési módszereket.
- A papád muzulmán, a mamád muzulmán, ezért te is muzulmán vagy.
 - Hát Nadia?
 - Neki a papája keresztény, a mamája keresztény, ezért ő is keresztény. [...]
- Fogja magát és végigmegy a felmenőkön, amíg a lánya meg nem unja, és nem kezd el valami másról beszélni. De a kislány azt kérdezte:
- És mi a jobb, muzulmánnak lenni, vagy kereszténynek?
- Apa egy kis ideig gondolkodott, és azt mondta:
- Ez is, az is jó.
 - De valamelyik mégiscsak jobb?
 - Ez a vallás is, a másik is jó.
 - Én is lehetek keresztény, hogy Nadiával soha ne váljunk el egymástól?
 - Nem, kislányom, ez nem lehetséges. Mindenkinek meg kell őriznie a szülei hitét.
 - De miért?
- Az már biztos, hogy a modern nevelés nem könnyű dolog! [...] Hogy lehet ebből kikeveredni? [...]
- Minden vallás jó [...] a muzulmánok is, a keresztények is Istenben hisznek.
 - De miért külön szobában teszik?
 - Mert mindegyik a maga módján hisz.

Szemponatok:

Ismertesse a szövegrészlet témáját és az írói elbeszélismódot! Mutassa be a családot, fogalmazza meg, milyen közegben élhetnek! Vizsgálja meg a beszélgetést! Értékelje a megjelenített nevelési módot, majd fejtse ki véleményét az írói üzenetről!

A szempontok sorrendjét nem kötelező követnie. Állításait idézetekkel támassza alá!
Ügyeljen a dolgozat szerkezetére, a stilisztikai és a nyelvi megformálásra!

ÜRES OLDAL